REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30

Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birouri de anunciuri:

In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.

— Publicări mai dese după tarifă și învoială

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 franci.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 280. Brașov, Luni-Marți 19 Decemvrie. 1900.

La recensĕmêntul poporațiunii.

Mai dăm astăḑi, ca întregire, încă câte-va lămuriri relativ la modul cum trebue sĕ se procédă la recensĕmêntul poporațiunii.

Trebue sĕ se aibă în vedere, că fiă-cine, care n'a fost numĕrat la recensĕmênt, fiă că și-a schimbat domiciliul séu din greșélă, orĭ neînțelegere, séu din vre-o causă, și care are cunoscință de acésta, e dator a-se anunța până la 10 Ianuarie 1901 la primăria comunală (magistrat), ca sĕ fiă scrisă și carta sa de numĕrare. In otelurĭ, biturĭ ș. a., unde se primesc pasagerĭ, trebue sĕ se scrie pentru fiă-care din ei între 1 și 10 Ianuarie st. n. 1901 câte-o cartă de numĕrare, și adecă cei ce au fost numĕrațĭ în altă parte sĕ fiă scrișĭ numai în așa numitele carte de control. Proprietarul fiă-cărui local din cele amintite e rĕspunḑĕtor pentru acésta.

La întrebarea a 12-a de pe carta de numĕrare: „Décă cine-va este proprietar de casă“, are sĕ rĕspundă în casul când casa e proprietate comună a soțului, șoției și a copiilor, numai soțul séu capul familiei pe carta sa. Décă soția séu copilul posede o casă proprie, acésta trebue sĕ se însemne pe carta sa de numĕrare. Cel ce n'are casă, rĕspunde simplu cu nu. Tot așa se procede și la întrebarea a 13-a, décă cine-va are posesiune. La întrebarea: „care îțĭ este ocupațiunea de căpeteniă?“ (14-a), nu e destul sĕ se ḑică, că cine-va e funcționar de stat, comitatens séu privat în general, ci trebue sĕ se spună apriat, că e de esemplu jude la tribunal, notar comitatens, scriitor la comună, profesor gimnasial, învĕțător poporal, contabil la institutul de credit ș. a. Pensioniștii trebue sĕ-șĭ arete postul, ce l'au avut, de es. profesor gimnasial în pensiune, notar comunal în pensiune ș. a.

La întreprinderea, afacerea, séu meseria fiă-căruia este a se însemna, décă o pórtă de sine stătător, pe socotéla proprie, séu ca împiegat și în ce calitate? Trebue sĕ scrie dér, anume, că este: cismar, séu croitor de sine stătător, băcan séu lipscan, calfă séu ucenic de croitor, lucrător la fabrica de sticlă, lăcătuș, și anume ce fel de lăcătuș ș, a.

Membrii familiei, carĭ ajută capului familiei, trebue sĕ fiă înscrișĭ așa: „ajutor séu contabil în prăvălia tatălui sĕu“ și atuncĭ când nu capĕtă o plată anumită, Nu-i destul, în ce privesce pe servitorĭ, a se ḑice, „servitor“, „vizitiu“, ci trebue sĕ se spună anume, de e. „servitor la băcăniă“, „servitor la institutul de credit“, „vizitiu la fabrica cutare“, „vizitiu de lux“, ș. a.

Ca rentierĭ, capitaliștĭ, proprietarĭ de case, particularĭ se pot scrie în rubrica despre ocupațiune numai aceia, carĭ de fapt trăesc din capitalul, din renta séu din venitul casei lor. Foștii industriașĭ, comercianțĭ etc., carĭ nu mai continuă afacerea și trăesc din venitul lor, séu vĕduvele, carĭ nu mai continuă afacerea bărbatului și trăesc din averea rĕmasă, se pot înscrie ca particularĭ, dér trebue sĕ adaugă ocupațiunea lor de mai înainte, d. es. „particular fost cismar“, séu „particulară vĕduvă de băcan“ ș. a.

Sevitórele din casă se scriu sub numele „servitorĭ de casă“. Când servitorii sunt bărbațĭ este a se adauge de es. „fecior, bucătar, vizitiu, îngrijitor“, etc. Servitorii, carĭ sunt ocupațĭ în hotelurĭ, birturĭ, cafenele nu sunt servitorĭ de casă, ci servitorĭ de afacere, și astfel trebue însemnațĭ. In rubrica a 15-a este a-se însemna esact și amĕnunțit orĭ-ce ocupațiune laterală, afară de ocupațiunea principală, tocmai ca și la rubrica 14.

Fața din dos a cartei de numĕrare se referă la persónele, ce aparțin montanisticei, industriei, comerciului, creditului și comunicației. Aceștia trebue sĕ rĕspundă esact la întrebările de pe acéstă față, care nu privesc numai personalul strict specialist, ci și pe ḑilerii și pe servitorii întrebuințațĭ la acele ocupațiunĭ, precum și pe cei ce fac industriă de casă și pe membrii familiei ajutătorĭ, chiar și când nu primesc plată. Intrebările de pe fóia din dos mai privesc încă și pe aceia, carĭ au o ocupațiune laterală, ce se ține de una din ocupațiunile montanistice, industriă, comerciale etc., d. es. „proprietarĭ de pământ, séu persóne de clasa inteligentă, cari posed morĭ, cărămidării, fabricĭ de bere și de spirt“.

In fine mai însemnăm cu privire la „fóia de casă“, că acésta trebue sĕ se scrie nu numai pentru fie-care casă, ci și pentru fie-care altă clădire (d. es. biserică, școlă, clădire de fabrică, spital, casarmă, etc.), deși póte e nefolosită séu se află în reparare. Asupra nouĕlor case și clădirĭ, carĭ încă nu sunt terminate, nu trebue sĕ se scrie cólele amintite. Asupra tuturor clădirilor, ce se țin de unul și acelașĭ numĕr al casei, a unei stupinĭ séu a unei curțĭ, este a se scrie o fóiă.

Apertinențele ce se țin de o casă séu altă clădire, precum clădirĭ de economiă, locuință pentru servitorĭ etc., sunt a-se înscrie prin urmare, deși sunt despărțite una de alta, într'o fóiă comună cu clădirea principală, dér se însémnă într'un rênd deosebit.

Dator de a da rĕspunsurile pe foile de casă este proprietarul casei séu locțiitorul sĕu. Décă aceștia din orĭ-ce causă n'ar fi în stare sĕ-șĭ împlinéscă acéstă datoriă, atuncĭ comisarul de numĕrare trebue sĕ îngrijéscă de acésta.

Din comitatul Uniădórei.

Congregațiunea ținută în Deva la 29 Dee. 1900.

Deva, 30 Decemvrie.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

De mult șovinismul maghiar nu a întêmpinat un atac mai strașnic, ca în congregațiunea de astăḑĭ.

In mânia oprimărilor și persecuțiunilor pe față și în ascuns, o mică, dér resolută falangă, a avut curagiul sĕ iasă la luptă și sĕ arate stăpânitorilor, că orĭ-cât de puternicĭ s'ar crede, tot sĕ mai află Românĭ, carĭ țin și vor sĕ țină sus, cu tăriă, și în viitor stindardul luptelor nóstre naționale.

Ĕr puternicii ḑilei, ce au făcut? Au tăcut tăcerea pescelui și numai din când în când erupeau în unica lor esclamare: „sĕ votăm, sĕ votăm!“

E drept, că, voturile lor au curmat lupta, dér învingerea cu voturile nu póte întuneca câștigul moral, pe care membri românĭ l'au dobândit.

La congregațiunea de astăḑĭ nu s'au presentat mulțĭ, cu tóte aceste a fost una din cele mai interesante.

Indată după luarea la cunoscință a legilor de nou sancționate și a ordinațiunilor ministeriale, se dă cuvêntul d-lui *Francisc Hossu-Longin,* care s'a ridicat în contra cunoscutului act de violență brutală, sĕvîrșit de gendarmĭ în *Ilia-Mureșiană* la 19 Decemvrie n. D-l *Hossu-Longin* ḑise cam următórele:

Onorată Congregațiune!

Libertatea personală în fie-care țéră și în deosebĭ în țĕrĭ așa ḑise constituționale, este și trebue sĕ fiă una din drepturile cele mai cardinale ale cetățenilor. Unde acest drept nu se respectéză séu unde organele oficióse abuséză de acest drept, acolo stările publice sunt putrede, acea țéră se consideră de bărbară. Unde acest drept nu se ia în socotință, acolo cetățenii se simt streinĭ în țéra lor și acea țéră, acel stat nu are și nu póte avé viitor!

Unde libertatea personală e numai pe hârtiă și numai în gura politicianilor de fală, — acolo nicĭ sudiții strĕinĭ, carĭ sunt nevoițĭ a-se abate pe acolo, nu pot avé garanțiă, că nu vor ajunge la discrețiunea unor fanaticĭ, séu rĕufăcĕtorĭ.

Este decĭ fórte natural, că în orĭ-ce stat de drept, nu numai organele chiămate, ci fie-care cetățén are dreptul și datoria chiar sĕ vegheze, ca dreptul libertății personale sĕ se respecteze, căcĭ acésta o aștéptă dela fie cine bunul renume al țĕrii și consciența cetățenéscă!

Ĕtă, Onorată Congregațiune, pentru ce am cerut cuvêntul și pentru-ce voiŭ sĕ adresez o interpelare primului nostru oficiant comitatens, îndatorat a veghia și asupra libertății nóstre personale.

Un cas recent, întêmplat ḑilele trecute în o comună din apropierea nóstră, mĕ face sĕ ridic cuvêntul meu pentru respectarea celui mai sânt drept, al libertății personale.

La 19 Decemvrie a. c. doi sudițĭ românĭ, D-nii Constantin C. *Popescu* și Nicolae *Alexandrescu,* din Bucurescĭ, au rugat pe d-l advocat Dr. Alesandru L. *Hossu* din Deva, ca sĕ-i însoțéscă, până în comuna Ilia-Mureșiană, ca sĕ caute la cartea fundură de acolo starea unei averĭ imobile.

Numiții d-nĭ cu trenul accelerat dela 1 óră s'au și dus și au căutat, ce au voit a căuta. După aceea s'au reîntors toțĭ trei la hotel, unde au stat până la plecarea trenului.

Ajunșĭ la gară, numai ce se pomenesc că în sala de așteptare întră un gendarm înarmat și face o revistă peste publicul, ce aștepta sosirea trenului. Câte-va minute mai târḑiu, când se auḑia sosirea trenului și când publicul eșise pe peron, gendarmul se pune înaintea lor și îi declară de deținuțĭ.

D-l Dr. Alesandru L. Hossu îl întrébă că pentru-ce? și cere ca sĕ i-se arate ordinul de deținere, căcĭ la din contră numai forței se supune.

Atuncĭ gendarmul, amenințând cu arma ridicată, îi declară, că n'are sĕ dispute cu nimenĭ și punênd mâna pe umĕrul numitului advocat, l'a provocat ca sĕ-i urmeze toțĭ trei. Intre aceste veni și șeful de gară și se încercà sĕ-l capaciteze pe gendarm, ḑicêndu-i că el cunósce pe d-l advocat și că póte este vre-o neînțelegere la mijloc.

Tóte însĕ fură înzadar, deținuții au trebuit sĕ plece îndĕrĕt și s'au dus, sub escortă la casarma gendarmilor, unde după întrevenirea solgăbirĕului au fost liberațĭ, — dér au fost nevoițĭ a sta în Ilia până în altă ḑi.

E de însemnat, că la gară se afla multă lume, între carĭ și câte-va dame, cu carĭ d-l Hossu avea sĕ plece spre casă.

Vestea deținerii neînțelese, a sosit la Deva încă în acea ḑi séra și șĭ póte închipui orĭ și cine, ce impresiune a făcut mai ales la familia îngrijată a numitului dn. advocat.

Ĕtă starea adevĕrată a faptului. Cine nu vede, că aicĭ stăm în fața unei violențe din cele mai flagrante și cine va trage la îndoélă, că lumină trebue sĕ se facă, sĕ scim cine pórtă vina? Căcĭ acésta o pretinde dela noi, nu numai siguranța publică, peste care suntem chiemațĭ sĕ veghiăm cu toții, ci chiar bunul nume al comitatului și reputațiunea țĕrei nóstre, fiind vorba și de doi supușĭ din statul vecin.

De acea, dați-mĭ voie, ca sĕ mĕ adresez, primului nostru oficiant și a-i presenta următórea:

Interpelare

ătră viceșpanul comitatului Uniădórei, în causa abusului gendarmăresc, comis la 19 Decemvrie a. c. în comuna Ilia-Mureșiană.

1. Are cunoscință d-l viceșpan despre aceea, că la 19 Decemvrie a. c. în comuna Ilia-Mureșiană un gendarm, séra la opt óre, în gara stațiunei căleí ferate, fără a arăta vre-un ordin și fără a cere vre-o justificare, în mod brusc și în mânia întrevenirii șefului dela gară, a deținut și a escortat în comună la casarma gendarmilor pe d-nul Dr. Alesandru L. Hossu advocat în Deva și pe doi sudițĭ românĭ din România, pe d-nii Constantin C. Popescu și Nicolae Alesandru din Bucurescĭ?, și décă are:

2. La a cui ordin s'a făcut acea deținere și escortare?

3. Este adevĕrat aceea, că hârtiile și documentele sudiților românĭ, s'au aflat în ordine? și décă da:

4. Care este motivul deținerei și escortării sudiților românĭ și a d-lui advocat Dr. Alesandru L. Hossu?

Și décă nu a fost nicĭ un motiv:

5. Ce pașĭ a făcut d-l viceșpan, ca amintitul gendarm sĕ fiă tras la rĕspundere și deținuții sĕ capete satisfacția deplină?

6. Are de cuget d-l viceșpan, ca din acest incident și alte asemenea incidente obvenite încă pe la noi, sĕ facă pașĭ la locurile competente, ca pe viitor asemenea casurĭ revoltătóre și de rușine pentru comitat și țéră, sĕ nu se mai pótă întêmpla?

Francisc Hossu-Longin,
membru al congregațiunei.

Dér mai am și alte motive — continuă oratorul — ce m'au îndemnat, sĕ fac interpelațiunea cetită.

In țéra nóstră, și prin urmare și în comitatul nostru, de multă vreme bântue

un mare rĕu, ale cărui urmărī nu se pot prevedé în deajuns. Acest rĕu, d-lor, este un specific „patriotism“, de care ne împedecăm, aşa-qicênd pe tóte terenele vieţei publice, şi care se deosebesce de patriotismul cel adevĕrat ca cerul de pămênt.

Şi acest patriotism este de două specii:

Patriotismul oficial sĕu patriotismul cum îl esplică cei ce au ajuns la cârma ţĕrii, şi patriotismul cel patentat, care apare ca un sentiment din cele mai curate, ce trebue sĕ nutréscă fiă-care cetăţén întru fericirea şi ridicarea prestigiului ţĕrii, dér care nu póte fi decât — maghiar.

Rĕul acesta a produs apoi două resultate, ambele ruşinóse şi în detrimentul patriei nóstre. Patriotismul cel dintâiŭ a resultat faptul, că puternicii qilei au decretat formal, că numai şi numai patriotismul cum îl înţeleg ei, este şi póte fi admis în ţéra nóstră, prin urmare, cei ce nu au acel patriotism, sunt declaraţī fără nicī o genă de „rĕi patrioţī“, de „trădătorī de patriă“!

Astfel am ajuns acea epocă nenorocită, când majoritatea ţĕrii a devenit stigmatisată de „rĕi patrioţī“, de „trădătorī de patriă“.

De aicī ocârmuitorii noştri s'au credut şi se cred în drept a urmări şi pedepsi fără milă, tot ce nu este şi nu le convine drept patriotism oficial, adecă cum ei vor sĕ fiă!

Patriotismul de a doua categoriă, a resultat, că astăqī toţī ciflingarii îndrăsnesc a numi şi a suspiţiona pe toţī câţī lor din o causă sĕu alta nu le vin la socotélă, încât am ajuns, de aqī nicī o vină nu ţi-se póte face mai uşor, ca vina, că eştī „nepatriot“, eştī „trădător de ţéră“.

De aci apoi a resultat faptul şi mai ruşinos, că o mare parte a cetăţenilor au devenit spionī după „rĕī patrioţī“, ér ceialalţī spionaţī, ca periculoşī duşmanī ai statului.

Şi apoi s'a pus la cale o gónă din cele mai scârbóse, în care rolul principal şi desastros a fost şi este al gendarmilor, aqī atot-puternicii ţĕrii, de care au sĕ tremure viiī şi morţii!

Poftiţī sĕ vĕ dau dovodī şi esemple?

Aci interpelantul espune cum gendarmii mai anii trecuţī au aţinut calea, într'o comună, la două domnişóre şi fără multă vorbă, în mod fórte gendarmeresc, li-au smuls tricolorul, partea întregitóre a toaletelor lor. Mai spune, cum gendarmii au urmărit şi huiduit pe tinerii, carī au fost traşī în judecată la Baia-de-Criş pentru cununa pusă pe mormêntul eroului Iancu şi alte casurī, carī asemenea dovedesc omnipotenţa gendarmilor.

Şi sĕ se mire cine-va de tóte aceste, când étă un cas şi mai recent, acel al deţinerei şi escortărei amintiţilor.

Un sub-procuror regesc abia acum venit pe aicī, aflând de casul din Ilia mureşiana, a esclamat:

„Nu pe Hossu cel mic (D-l Dr. Alesandru L. Hossu), ci pe cel mare (adecă pe interpelantul) ar fi trebuit deţinut şi escortat, că acela are gură mare!“

Nu voiŭ sĕ scrutez — continuă interpelantul — că acésta esclamare (la tot casul sinceră) s'a făcut în glumă sĕu în serios. La tot casul este o viuă dovadă de spiritul ce domnesce astăqī la noi şi în ce situaţiă se află aceia, carī se luptă pentru drepturile lor naţionale.

Fiind acum vorba şi despre aceea, cum au fost tractaţī la noi doi supuşī din ţéra vecină, unde nu de mult Monarchul nostru a fost atât de strălucit primit, d-l vice-şpan are datoria duplă a face lumină, căcī nu este şi nu póte fi pentru noi indifreent, ce vor qice susnumiţii, décă vor reîntórce în ţéra lor, despre ceea-ce au păţit la noi.

Rog decī pe d-l vice-şpan sĕ-mī rĕspundă cu tótă sinceritatea, ca şi noi cei huiduiţī sĕ scim, de ce sĕ ne ţinem.

S'a ridicat apoi vice-şpanul *Mara* László şi cu obicīnuita-i confusiune şi perplesitate a declarat, că are cunoscinţă despre casul, ce l'a espus interpalantul; apoi s'a încercat a dovedi, că după cum i-s'a raportat lui, casul acela „fórte regretabil“ se póte ascrie numai gendarmului „de probă“, care a făcut'o numai de capul lui şi în contra căruia s'a şi ordonat cercetarea.

La replica interpelantului vice-şpanul, cumultă hesitare, cum se qice aşa cam cu o jumĕtate de gură, a declarat şi aceea, că deţinerea şi escortarea dela Ilia nu s'a făcut la vre-un ordin de sus şi nicī cu vre-o intenţiune politică.

Nu scim, că rapórtele ce le-au primit vice-şpanul în acésta causă, întru cât sunt esacte, ceea-ce scim cu positivitate este faptul, că sunt şi de aceia, carī nu cred că gendarmul „de probă“ sĕ fi făcut numai de capul lui.

Congregaţiunea a luat apoi spre sciinţă sarbedul rĕspuns al vice-şpanului.

Au urmat după acésta desbaterea obiectelor puse la ordinea qilei, la care au luat parte şi membrii românī.

(Va urma

Din strĕinătate.

Politica esterióră a Bulgariei. Ɖiarul rusesc „*Novoie Vremia*“ publică la loc de frunte un articul important, privitor la politica esterióră a Bulgariei. Étă ce scrie foia ruséscă:

Indată după schimbarea stărilor în Serbia, diplomaţia austro-ungară a nisuit din tóte puterile sĕ câştige compensaţiunī în Balcanī. Petrecerea îndelungată a principelui Ferdinand în Ungaria, capĕtă o nouă lămurire 'prin numirea ministeriului *Ivancioff-Petroff.* In Viena *Petroff* se bucură de încredere mare la împĕratul Francisc Iosif, care mai în urmă i-a gratificat portretul sĕu provĕqut cu iscălitură. Pe timpul crisei ministeriale *Petroff* a călĕtorit de două-ori la Viena şi s'a sfătuit cu representaţii băncilor de acolo. I-s'a oferit, că în schimbul cedărei monopolului de tutun, sare, petrol şi spirt, precum a făcut Serbia, sĕ salveze Bulgaria de crisa financiară. După conversiunea împrumuturilor bulgare, grupul financiar austriac ar fi dator sĕ construéscă şi linia ferată Küstendil-Macedonia, după anumite condiţiunī. Décă-i va succede aşa-dér lui Petroff a face alegerile aşa, ca noua sobraniă sĕ priméscă proiectul de lege despre monopolii, atuncī *va arunca definitiv Bulgaria în braţele Austro-Ungariei.*

Senatul italian a discutat budgetul afacerilor strĕine în şedinţa dela 28 Decemvrie. D-l *Visconta Venosta*, ministru de esterne a rĕspuns d-lui Vitelleschi asupra *afacerilor Chinei.* El a declarat, că nu se putea lăsa altora sarcina de a apĕra interesele Italiei. „Trebue şi noi — qise ministrul — sĕ revendicăm dreptul unei naţiunī strĕine; voim ca China sĕ fiă deschisă comerciului internaţional şi când în cestiunile generale se constitue un acord, mai mult încă, o înţelegere colectivă europénă în scopurī marī umanitare, Italia sosită cea din urmă, ca mare putere, nu trebue sĕ lipséscă din acéstă înţelegere.

„Nu voim în China o politică de aventurī sĕu de espansiune. De altfel, puterile nu voiau întâiŭ, decât ocupaţia teritorială. Nu trebue sĕ ne mirăm, décă dela liberarea legaţiunilor, câte-va diverginţe momentane sĕu de vederī sĕu de tendinţe s'au manifestat printre puterī, dér trebuia, — şi s'a isbutit — ca ele sĕ fiă înţelese, animate de un sentiment unanim de conciliaţiune. Un înalt spirit de solidaritate n'a încetat de a esista în consiliul puterilor“.

Ministrul a expus apoi cursul negocierilor; el a adăogat, că o împărţire a Chinei, chiar cu un caracter comercial, ar fi o mĕsură, pe care Italia n'ar puté-o adopta.

El a reamintit apoi condiţiunile cunoscute pentru pace.

Papa Leo XIII în contra guvernului frances. Papa Leo XIII primind în audienţă privată pe scriitorul frances Hugues les Roux, şī-a esprimat mirarea, că primul ministru frances Waldeck-Rousseau, care părea la început atât de conciliant faţă de Vatican, a presintat camerei francese proiectul privitor la congregaţiile catolice, proiect, care va aduce pagube marī ordurilor religióse catolice din Francia.

Papa a declarat, că va atrage atenţiunea guvernului frances asupra consecinţelor grave ale acestei legī. Şi décă nu va fi ascultat, atuncī toţī catolicii din Francia se vor întórce în contra republicei.

Papa a mai adăugat, că mulţī Suveranī din Europa l'au îndemnat, ca sĕ contribue la sfîrşirea protectoratului frances asupra catolicilor de tóte naţionalităţile din Orient. Speră însĕ, că în ultimul moment guvernul şi parlamentul frances se vor cuminţi.

Anexarea Cretei la Grecia. Cercurile diplomatice din *Paris* sunt neliniştite de vestea venită din Creta, că adunarea naţională de acolo vré *sĕ proclame anexarea insulei la Grecia.* Pórta otomană, sprijinită de puterile semnatare, va protesta în contra acestei anexărī. Circulă svonul, că gendarmeria din Creta va fi înlocuită prin trupe grecescī, ca astfel anexarea sĕ se facă de fapt.

O nouă alianţă? Ɖilele trecute a apărut în Belgradul Serbiei un qiar întitulat „*Bratimovstvo*“ (Frăţietatea). Noul qiar, care e considerat ca organ al ministeriului sêrbesc de esterne, propagă în primul numĕr ideia unei alianţe între *Serbia, Turcia, Bulgaria şi Muntenegru,* pentru-ca astfel sĕ se împiedece estinderea imperiului austro-ungar în Peninsula-balcanică şi cu timpul monarchia sĕ fiă scósă şi din Bosnia şi Herţegovina.

Comunicatul guvernului rus. Faţă de atacurile sensaţionale îndreptate de diarul „Novoie Vremia“ în contra ministrului de rĕsboiŭ al Franciei, generalul André, guvernul rus publică un comunicat spunênd, că el posedă patru organe oficiale şi un organ oficios. „Novoie Vremia“ nu este însĕ qiar oficios.

Complot militar în contra regelui Alexandru al Serbiei. Ɖiarele din Budapesta publică numĕróse telegrame din Belgrad, prin carī se relevéză, că simpatia pentru ex-regele Milan cresce fórte mult în armată.

S'au ţinut numĕróse consfătuirī la carī ofiţerii superiorī au propus un complot pentru rĕsturnarea regelui Alexandru şi reîntronarea ex-regelui Milan.

Situaţia între România şi Bulgaria.

(Din discursul d-lui *Take Ionescu*, rostit în şedinţa Camerei dela 2 Decemvrie st. v. 1900.)

Era, d-lor, o cestiune esternă, moştenită de noi (conservatorī) dela partidul liberal: era cestiunea insulei Bujorescu.

Sciţī, care era situaţiunea. Intr'o insulă a Dunării, o insulă românéscă, de doi anī de qile sta un pichet bulgăresc.

Vedeţī d-vóstră situaţiunea acésta în ceasul morţii lui Mihăileanu; vedeţī putinţa de a mai avé un pichet bulgăresc pe o insulă românéscă a Dunării; vedeţī uşurinţa cu care s'ar fi retras pichetul de către statul vecin, décă am fi cerut acésta în mijlocul acelor turburărī; şi vedeţī putinţa pentru noi de a mai păstra pichetul pe insula nóstră în mijlocul acelor turburărī?

Ei bine, pur şi simplu am scos pichetul din insulă.

Şi după cum Alesandru Lahovari a dat ordin sĕ se tragă cu ghiulele dela Sulina în „Olga“, tot aşa Iancu Lahovari a dat ordin sĕ se scótă pichetul bulgar, — şi s'a scos pichetul bulgar din insula Bujorescu. (Aplause).

Fiind-că, d-lor, vorbesc de insula Bujorescu, sĕ-mī daţī voie sĕ fac o mică digresiune şi sĕ ating o cestiune, care este în Mesagiu, şi despre care s'a vorbit fórte puţin în aceste desbaterī.

Sé fie sigur d-l ministru de esterne, că nu voiŭ spune nimic în privinţa negocierilor, carī se urmeză, şi voiŭ păstra reserva cea mai completă, fiind-că sciu fórte bine, că singurul mijloc de a împedeca pe un stat sĕ-ţī dea o legitimă satisfacţiă, e sĕ o cerī cu prea multa îndĕrătnicia şi cu sgomot şi sĕ facī astfel, ca oposiţia din propria lui ţéră sĕ-l împedece în acţiunea lui binevoitóre.

Dér eu, care sunt într'o situaţiă liberă, pot sĕ qic un lucru, pe care d-nii miniştrii nu-l pot spune, şi anume, sĕ lămuresc puţin aceste nouĕ relaţiunī dintre regatul României şi Principatul vecin.

D-lor deputaţī, situaţia actuală dintre noi şi Bulgaria nu e un accident.

Nu e numai o întêmplare trecĕtóre datorită operei unui nebun, care într'o qi şī-a ales o victimă. Profit de împrejurarea, ca sĕ vĕ spun, că alegând pe Mihăileanu, a ales fórte bine.

Din punctul de vedere al suprimărei omului celui mai energic în lupta românismului din Macedonia, incontestabil, că vrăşmaşii au ales bine, au lovit la mir, cum se qice. Aşa era Mihăileanu, centru al mişcărei, şi merită acest elogiu, când se vorbesce de dênsul aicī. (Aplause).

Dér, d-lor deputaţī, raporturile dintre noi şi Bulgaria, raporturi cam strînse, — vorbesc de raporturile dintre guvern, acésta este altă trébă, vorbesc de raporturile dintre popóre, — sunt aqī cam încordate. O esplicaţie se impune: Noi, d-lor, am fost în tot-déuna prietenī ai Bulgarilor. Ar fi o naivitate şi o nedreptate sĕ spun, că am trecut Dunărea şi ne-am bătut pentru libertatea Bulgariei; eu cred, că ne-am bătut pentru alt-ceva, pentru independenţa României. Că Bulgarii au profitat de sângele nostru, e esact; dér nu ne-am dus acolo, nu am trecut noi Dunărea pentru Bulgarī. In alte împrejurărī însĕ, două împrejurărī istorice, noi prin atitudinea nóstră am făcut că esistă aqī un principat al Bulgariei, absolut afirm acésta şi vĕ voiŭ dovedi-o.

După rĕsboiŭ cine nu scie, că ni-s'a oferit quadrilaterul şi chiar şi Vidinul, décă am fi insistat. Că am făcut noi bine sĕu rĕu că nu am primit, este altă socotélă; convingerea mea este, că am făcut forte rĕu, convingerea mea este, că aveam tot dreptul asupra quadrilaterului; că din moment ce noi pierdem o bucăţică din pămêntul nostru, eram în dreptul nostru sĕ luăm o altă bucată şi în acea bucată se ne stabilim cu linişte, nu cu frică şi turburare; convingerea mea este, că quadrilaterul locuit în majoritate de musulmanī, — căcī era locuit de musulmanī — nu avea nimic periculos pentru noi. Acésta este convingerea mea, da pentru Bulgaria nu impórtă. Pentru ea importă faptul, că Românii n'au primit quadrilaterul, faptul că din asta pricină aqī principatul Bulgariei stăpânesce acéstă fortăréţă formidabilă a Europei, care se cheamă quadrilaterul, şi că îl stăpânesce graţiă Românilor, carī n'au vrut vrut sĕ-l priméscă din causa póte a sentimentelor umanitare, a sentimentelor generóse ale unora dintre ómenii, carī erau pe atuncī la guvern, a Românilor cărora li-se părea lucru monstruos, ca sĕ stăpânéscă pămênt strĕin.

A doua împrejurare. Vĕ aduceţī aminte că în momentul în care s'a proclamat unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria, în acel moment unic tótă lumea era contra Bulgariei.

Rusia părăsise pe principele Bulgariei şi-şī rechemase oficerii.

Serbia declarase resbel Bulgariei, Turcia nu aştepta, decât o încurajare pentru ca sĕ facă tot aşa. Décă în acel moment regatul român, în loc de sentimentul de amiciţiă, în loc de sentimentul de fraternitate, pe care l'a avut pentru principatul bulg-r, ar fi intervenit şi ar fi qis: la împărţélă, astădī n'ar mai esista un principat bulgar.

Acésta se póte afirma cu tótă siguranţa (Aplause). Étă dér două împrejurărī istorice, în care, graţiă purtărel nóstre, amiciţia s'a stabilit, s'a întarit şi a prosperat principatul vecin. Că acéstă întărire şi acésta prosperare s'a făcut, după cum qisei, cu ajutorul nostru, nu încape vorbă; că dorim şi de aci înainte puternic şi sinceră progres vecinilor noştri, este lucru sigur; dér cred, că a venit momentul sĕ qicem, că s'a isprăvit, — nu că s'a isprăvit cu bunele raporturī dintre statul vecin şi noi — feréscă Dumneqeu — dér s'a isprăvit cu pasivitatea nóstră. Cred că este momentul sĕ se scie, că orī-ce altă turburare de echilibru în Peninsula balcanică nu se mai póte face fără noi şi fără consimţĕmêntul nostru. (Aplause.)

Noi nu avem nicī un fel de dorinţī de cucerire. Fără a striga — trăiéscă Sultanul, — suntem absolut mulţămiţī cu statu-quo; şi nu dorim mai mult, decât ca acest statu-quo sĕ dureze câte secole mai mult. Toţī însĕ trebue sĕ scie, că statu-quo când se va turbura, avem şi noi cuvêntul nostru de qis, şi că la acésta ne îndrituesce dreptul nostru istoric. Suntem singurul stat creştin în Orient, care n'a fost provincie turcéscă, care a putut servi de cămin tuturor celorlalţī, carī după-ce şī-a pierdut viaţa de stat, au venit la noi sĕ păstreze un rest de viaţă naţională, şi de aicī din casa nóstră sĕ plămădéscă viitórea lor renascere. (Aplause prelungite).

D-lor, suntem *primi inter pares*, pentru acésta nu cerem nicī o egemonie, dér nicī nu putem sĕ fim ultimii *inter pares.* Şi décă suntem *primi inter pares*, avem şi noi dreptul sĕ ne îngrijim de sórta şi viitorul Românilor din Imperiul otoman, cu acelaşī titlu cu care se preocupă Bulgarii, Grecii şi Sêrbii de sórta conaţionalilor lor. Avem şi noi dreptul atuncī, când ar fi sĕ se reguleze alt-fel sórta lor istorică, avem dreptul, nu numai dreptul, avem datoria sĕ ne spunem cuvêntul nostru. Nu suntem cantitate neglijabilă în cestiunea balcanică; nu înţelegem sĕ fim cantitate neglijabilă, pe câtă vreme vom fi în stare sĕ avem glasul nostru rezimat pe braţul nostru. De aceea putem sĕ afirmăm, că de aci înainte nicī o schimbare fără consimţĕmêntul nostru nu se va mai face. (Aplause prelungite).

SCIRILE ḐILEI.

— 18 (31) Decemvrie

Funcționarii publicĭ și alegerile. Ministrul unguresc de justiție *Plosz* a dat o ordonanță cu privire la atitudinea funcționarilor publicĭ la viitórele alegerĭ de deputațĭ. Ordonanța dispune, că judecătorii, procurorii reg. și oficialii dela judecătorii pot sĕ-șĭ eserciteze liber dreptul lor de alegere, însĕ ar fi incompatibil cu posiția și funcțiunea lor, décă ar corteși pentru cutare candidat, séu décă cu astfel de scop ar ține discursurĭ în adunărĭ. S'ar face grav responsabil mai ales acel judecător, procuror séu funcționar de tribunal, care folosind posiția sa oficiósă ar influința în folosul ómenilor din partida sa și ar amenința pe cei de altă partidă. — Ordonanța e frumósă, dér întrebarea este, décă ea va prinde.

Noul Reischsrath austriac, spune o telegramă din Praga, va fi convocat pe ḑilele dintâiŭ ale luĭ Februarie viitor.

La fondul mesei studenților români din Brașov un marinimos domn a binevoit sĕ contribuéscă suma de *8 cor.*, pentru-care i-se aduce adânca mulțămită de către: *Administrația fondului.*

Ḑiaristic. „Tribuna“ de Dumineca anunță, că șef-redactorul ei de până acum d-l Teodor V. *Păcățian* a primit cu ḑiua de 1 Ianuarie n. conducerea „Telegrafului Român“, organul metropoliei gr. or. din Sibiiu. In urma acésta direcțiunea institutului „Tipografia“ a însărcinat cu conducere „Tribunei“ pe d-l Silvestru *Moldovan*.

Din Zĕrnescĭ se comunică, că în ḑiua întâiŭ și a doua de Crăciunul catolicilor, gendarmii de-acolo, din propria voință, au interḑis poporului român lucrul de tóte ḑilele. Peste 200 de cărăușĭ de lemne ai fabricii de celulosă, toțĭ Românĭ gr.-orientalĭ, au fost în chipul acesta constrinșĭ *sĕ țină și ei sĕbătorile unei bisericĭ streine*, pricinuindu-li-se o pagubă de aprópe 1000 de cor. Câțĭ-va dintre ei au fost maltratațĭ și cu bătaiă. Poporul batjocorit a cerut intervenția primăriei și a representanței comunale, care — după o informațiune a „Tribunei“ — în urma propunerii membrului Nicolae *Garoiu*, advocat, a decis sĕ facă imediat arătare la forurile superióre competente, cerĕnd în mod energic pedepsirea gendarmilor călcătorĭ de lege, precum și restituirea din partea acestora a pagubelor suferite de țĕranii românĭ.

Alegere de deputat la Chezdi-Oșorheiŭ. Vinerĭ s'a făcut alegere de deputat la Chezdi-Oșorheiŭ, cercul rĕmânênd vacant în urma numirei luĭ Beldi ca fișpan la Tĕrnava-mare. Au fost doi candidațĭ: guvernamentalul *Beldi* Tivadar și ugronistul *Molnar* Iosiaș. Majoritatea voturilor a avut'o cel din urmă.

Noi protopopĭ onorarĭ. „Unirea“ din Blașiŭ scrie, că I. P. S. Sa metropolitul Dr. V. Mihalyi a conferit asesorilor consistoriali: Dr. Isidor *Marcu*, secretar metropolitan și director al cancelariei metropolitane, Stefan *Pop*, protonotar consistorial și Aron *Papiu* notar consistorial, distincțiunea de protopopĭ onorarĭ.

Consulat rusesc în Praga. Ḑiarul „Sviet“ din Petersburg propune, ca sĕ fiă numit consul general al Rusiei în Praga, un Ceh, supus rus.

Aspiranții la voluntariat, carĭ nu pot documenta cu testimonii îndreptățirea la acest favor întru împlinirea obligămintelor militare, șĭ-o pot procura supunêndu-se unui esamen de capacitate. Comisiunile esaminătóre în limba germană și maghiară sunt în Sibiiu, ér în limba română în Brașov. Observăm tot-odată, că tinerii îndreptățițĭ la voluntariat sĕ-șĭ legitimeze la timp acest drept, căcĭ întârḑierile pot aduce cu sine pierderea dreptului.

Instructorul Majestății Sale monarchului. Puținĭ sunt, carĭ vor sci, că instructorul Maj. Sale monarchului nostru, trăesce încă. El se numesce Dr. Carol Kopetzky, și odinióră a fost profesor la universitatea din Innsbruck. In 1 Ianuarie a. c. bĕtrânul profesor împlinesce al 90-lea an din viață. El a fost chiemat la Viena în 1848 ca instructor pentru archiducii Francisc Iosif, Maximilian și Carol Ludovic și ca atare a rĕmas acolo până la 1850. Intréga casă domnitóre îl iubea mult pe profesorul Kopetzky, dér cu deosebire îl iubeau archiducii Maximilian și Carol Ludovic. Bĕtrânul profesor acum îșĭ petrece ḑilele cu totul retras în cercul familiei sale în villa Brixlleg.

Arestarea unui colonel sêrb. Ḑiarului „Magyarorszag“ i-se anunță din Belgrad, că autoritățile militare au arestat pe colonelul Simionovicĭ, acusat, că împreună cu căpitanul Haiduk a defraudat o sumă de 50.000 leĭ și că împreună au vêndut unei puterĭ streine importante lucrărĭ topografice făcute de ofițerĭ. Onorarul pentru acéstă vênḑare a fost depus la Banca din Belgrad pe numele unui copil al luĭ Haiduk. Haiduk a fugit în Ungaria și se svonesce, că acolo s'ar fi sinucis.

Sultanul contra sionismului Evreilor. „Politische Correspondenz“ din Viena primesce din Constantinopol o telegramă, ḑicênd, că Pórta a oprit stabilirea pelerinilor evrei în Palestina, care a început sĕ ia proporții marĭ în urma espulsărilor Evreilor din Rusia și în urma emigrărilor din România, precum și în urma faptului, că demnitarii otomanĭ au atras atențiunea Sultanului asupra propagandei sioniștilor, spunênd, că acéstă propagandă urmăresce scopurĭ politice.

Zăpadă mare în Tesalia. Din Tesalia vine scirea, că acolo a cădut o mare cantitate de zăpadă, încât lumea s'a speriat. Tóte comunicațiile sunt întrerupte și orașele erau cu totul isolate. Cu mare greutate abia după mai multe ḑile orașele au început a comunica cu satele cele mai apropiate. Sunt localitățĭ, unde zăpada a cădut de trei metri înăltime. Și în Epir a cădut multă zăpadă, dér nu atâta ca în Tesalia. Cum se vede, iérna dela noi s'a strămutat spre miaḑă-ḑi.

Un mijloc nou de-a veni în ajutorul nevoiașilor s'a adoptat la Paris. Primăria liberéză nisce bonurĭ pe temeiul cărora sĕracii găsesc adăpost nóptea, pe timpul iernei mai ales. Aceste bonurĭ se liberau până acum numai de birourile primăriei. Acum, în urma unei disposițiunĭ noue, sĕracii găsesc asemenea bonurĭ la tóte comisariatele. Otelierii le primesc și le schimbă în banĭ la casa comunei. Primăria a votat acum în urmă un credit suplimentar de 25 000, asupra budgetului 1900—1901, ca sĕ vie pe acéstă cale în ajutorul celor fără locuință.

Procesul de divorț al părechei princiare de Monaco. Deja de mult s'a fost lățit vestea, că princesa de Monaco voesce sĕ se despartă de soțul ei. Corespondentul din Londra al ḑiarului „Volkszeitung“ din Berlin confirmă acum acea scire. Causa divorțării părechei princiare de Monaco, ḑice, este că princesa s'a înamorat de-un compositor de origine Român, care de present petrece în Londra. După divorțare princesa se va mărita după acel compositor.

Musica orășenéscă va concerta mâne séră, Marțĭ, la otel „Europa“. Din programa concertului amintim: „Euryanthe“ Overtura, de Weber; Introducere la opereta „Capriciosa“, de Raida; „*Dor de țéră*“ (piesă românéscă) de Caudella. Inceputul la 8 óre. Intrarea 60 banĭ.

Rectificare. In nr. 274 al fóiei nóstre am publicat, după „Fóia Diecesană“ din Caransebeș, momentele mai însemnate dela serbarea onomasticei P. S Sale episcopului Nicolae *Popea*, și din greșélă s'a ḑis, că P. S. Sa a fost felicitat între alții și de Metropolitul Moldovei. Fapt este însĕ, că episcopul Popea a fost felicitat de *I. P. S. Sa Iosif, Metropolitul-Primate al României*, ér nu de Metropolitul Moldovei.

Rĕsboiul din Africa-sudică.

Luĭ „*Neue Hamburger Zeitung*“ i-se telegrafézĕ din Londra, că după scirĭ sosite din Capetown generalul bur *Dewett* a trecut victorios, lângă rîul Vet, peste cordonul engles și s'a dus neîmpedecat până la Leemokop și a aflat acolo brigăḑile comandanților englesĭ Knox, White, Pilcher și Barker, rĕnduite a merge spre apĕrarea coloniei Cap.

*

Alaltaerĭ a sosit în Roma generalul bur *Grover*, ruda generalului Louis Botha, venind direct din Africa. El a plecat imediat la Haga având o importantă misiune, pentru președintele Krüger.

Mai mulțĭ ḑiariștĭ întrebându-l despre situația din Africa de sud, el a declarat, că este pe deplin liniștit de mersul rĕsboiului, care *se va sfîrși rĕu pentru Englitera*, căcĭ ea va perde până și Colonia Capului.

Ori-ce forțare ar face Englesii, le ar fi imposibil sĕ alunge pe Burĭ din lanțul de munțĭ Zuur, care dominéză Caplandul de Nord și Oranjele de sud, unde ei s'au fortificat. Numai pacea imediată și recunóscerea independenței celor două republice va puté salva pe Englitera de un desastru. Apoi el s'a plâns de modul barbar cum Englesii tratéză pe prisonierii burĭ, precum și de faptul, că Englesi au ațițat pe Cafri în contra Burilor.

*

Din Haga se telegrafézĕ, că președintele Krüger a declarat mai multor delegațiunĭ pe carĭ le-a primit, că fără recunóscerea independenței celor două republicĭ nicĭ vorbă nu póte fi de depunerea armelor de către Burĭ.

Krüger a mai declarat, că este prematură scirea privitóre la întâlnirea sa cu Țarul Nicolae.

*

Lordul *Kitchener* telegrafézĕ din Bloemfontein, că trupele englese au reocupat orașul Ficksburg din Oranje.

Acest oraș fusese ocupat de generalul bur Delarey. Dér după-ce Burii s'au aprovisionat, ei au părăsit orașul, lăsând acolo un mic detașament, și s'au dus spre sud, ca sĕ se întâlnéscă cu trupele generalului Dewett.

Din China.

„*Standard*“ află din Shanghai, că după nisce scirĭ private împĕrătésa Chinei ar fi numit într'ascuns de împĕrat pe un tînĕr de 15 anĭ cu numele *Tunghan*, însĕ ar fi interḑis publicarea acestei numirĭ. Noul împĕrat a fost dus la Singanfu. De aicĭ se esplică împrejurarea, că împĕratului Kvangsu i-s'a permis sĕ mérgă la Peking. Acesta sĕ fi și avisat pe amicii sĕi, aderenți ai reformelor, că va merge la Peking.

*

„*Frankfurter Zeitung*“ primesce din Tien-Cin scirea, că acum încă nu se póte gândi nimenĭ la încheierea păcei, decât peste câte-va lunĭ, și că probabil rĕsboiul se va transforma în ocupațiune.

*

Scirea fóei germane stă în contraḑicere cu telegrama agenției „Reuter“, după care un înalt funcționar a depeșat din Singanfu, unde se află curtea împĕrătéscă, că condițiile de pace puse de puterĭ au fost comunicate deja guvernului chines și împĕrătesei, care ar fi decis sĕ le priméscă.

*

Mareșalul de *Waldersee* telegrafézĕ, că două detașamente au fost expediate pe căĭ diferite pentru a coopera în expediția Gruber, plecată în 6 Decemvrie din Tien-Cin spre Yuenhshien. Trupele chinese bătute în 9 Decemvrie, s'au împrăsciat spre nord.

Invitare.

Comitetul Reuniunei femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sărace din Brașov și Săcele are onóre a învita prin acésta pe P. T. public cult românesc la **Petrecerea de dans**, ce se va ține în preséra anului nou românesc, Dumineca în 31 Decemvrie a. c. st. v. (13 Ianuarie 1901 st. n.) în sala de concerte și teatru din Brașov. Inceputul la 8 séra. Prețul de întrare 2 cor. de persónă.

Alte invitărĭ speciale nu se trimit.

Brașov, 1 Decemvrie st. v. 1900.

Pentru Comitetul Reuniunei
Otilia Bidu,
vice-presidentă.

DIVERSE.

O mare încurcătură. Poliția judiciară din Paris e într'o mare încurcătură. In ḑiua de 21 Septemvrie, o femeiă, care ḑicea, că o chiamă *Geffroy*, în vêrstă de 42 de anĭ, a fost primită, pentru bólă gravă, în spitalul Laënec, unde a murit peste câte-va ḑile. După cum e obiceiul, s'a prevenit frate-sĕu, singurul membru din familia ei. Dér fratele pus în fața cadavrului, declară că mórta nu e sora-sa. Administrația, după-ce duse cadavrul la morgă, făcù cercetărĭ și găsi pe un domn, cu care rĕposata trăise maritalmente doĭ-spre-dece anĭ. Acesta pus și el înaintea cadavrului, declară, că mórta este într'adevĕr d-na Geffroy. Fratele fu chemat din nou și din nou declară, că defuncta nu'i e soră. S-a mai cercetă, ce se mai cercetă și se află, că bărbatul mórtei trăesce la Nevers. Acesta chemat la Paris, spune verde, că defuncta i-a fost într'adevĕr nevastă, că domnul despre care s'a credut, că e fratele ei, e cu adevĕrat cumnat cu el și că se miră de acéstă atitudine. Fratele chemat încă odată, a declarat încă o dată, că mórta nu-ĭ e soră — și pace bună. Poliția, acum, e [mai] în încurcată, decât înainte de a fi ascultat martorii.

Mestecă. Gladstone, cunoscutul bărbat de stat engles, a fost până aprópe de óra morții sale unul din cei mai robuștĭ și sĕnătoșĭ bărbațĭ ai Angliei, el a părăsit lumea după 80 de anĭ de viață și și atuncĭ nu bucuros. Resultatul este pe atât de strălucit, pe cât mijlocul e de simplu. Se ḑice: Omule, când mănâncĭ, mestecă! Gladstone la toțĭ, carĭ voiau sĕ-l asculte, le spunea, că fiă-care bucătură o mestecă de 36 de orĭ, ḑi trei-ḑecĭ și șése orĭ. Cum mestecă însĕ omul modern? El ia în gură o bucată mare, o încolțesce de două-trei orĭ, trage o înghițitură bună de bere séu vin, ca sĕ lunece mai bine, și apoi bucătura, așa întrégă, o trimite stomacului sĕ isprăvéscă el. Acesta însĕ destul îșĭ dă silința, dér înzadar. Aparatul lui este aranjat numai pentru mistuirea mâncărilor deja bine mestecate și salivate. Bucățile de mâncare nemestecate, carĭ înótă în vin séu bere, se opun forței de consumare a stomacului; acesta neputêndu-le mistui, le împinge mai departe, așa nemistuite, în intestine. In intestine de asemenea se pot consuma mai departe numai acele alimente, carĭ deja în stomac au fost bine mistuite, și astfel îșĭ póte orĭ și cine închipui, ce puțin suc de nutrire pentru corp pot estrage organele de mistuire din alimentele rĕu mistuite. Sĕ nu ne mirăm, décă tot al treilea om se tângue de rea consumare, de durerĭ de cap, de stomac, migrene, nervositate și alte asemenea rele. Mistuire rea, sânge rĕu, disposiția rea, lipsă de sănĕtate: deja cei vechĭ ḑiceau, că „stomacul e tatăl tuturor relelor“. Inainte de tóte pentru mâncare trebue timp. Astfel, décă voim, ca corpul sĕ ne fiă în stare bună sănĕtósă, vioiŭ, fără durerĭ, atuncĭ trebue sĕ mâncăm încet, deórece mâncarea mestecată bine, este de jumĕtate consumată. La început omului i-se pare lucru ridicul, când aude, că se mestecĭ bucătura de 36 orĭ. Acesta însĕ e numai un obiceiŭ, și décă odată ni-l'am însușit, fără sĕ voim mestecăm bine alimentele și nu le înghițim aprópe întregĭ. Părinții deja de timpuriu sĕ-șĭ dedea copiiĭ cu regula de aur a bunei mestecărĭ, ér nu după cum des se întêmplă, că mulțĭ își silesc copiiĭ sĕ mănânce repede. Lucru mai rĕu ca acesta nu póte fi.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

„Călindarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se póte procură dela Tipografia A Mureşianu din Braşov.

„Călindarul Plugarului“ întră în anul al IX-lea, cuprindĕnd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Tabele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Ostaşilor Românĭ (P. Dulfu); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sân-Petreanul); Testamentul luĭ Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămênt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămêntului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urméză felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului“ cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul costă **25** crucerĭ séu **50** de banĭ esemplarul, (+ 5 banĭ porto postal.) **Vênḑetorilor se dă rabat** cuvenit.

Bursa de Bucurescĭ

din 26 Dec. 1900.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	89.—
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	90.—
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	90.—
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	75.—
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	76.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	76.¼
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	76.¼
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	76.¼
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	76.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	75.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iul.	93.⅛
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	95.¼
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	79.—
„ „ „ Iaşĭ . .	5 „	„ „	75.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2185
Banca agricolă	500	150 v.	284.—
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	într. v.	203.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	3-5.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	387.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol I em. u. d. 0	200	„ „	100 —
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 80 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	85.—

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la óra 3·20 min. nóptea.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 9·2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8 dim.
II. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2·9 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 10·25 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2·18 min. p. m.
II. Trenul pers., la óra 9·27 min. p. m.
III Trenul mixt, la óra 5.— min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 6·48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 7·2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·48 min. séra